

ZOMER

„Had ons gemoed maar ooren....”

„O, ZOMER!” ZINGT GUIDO GEZELLE IN dat onvergetelijke herfstlied uit zijn ouderdom: 1)

O, Zomer! Ik zal eens
 Ook Adams zonde boeten,
 Gevallen en verdord
 In 's Winters grafstee moeten,
 Maar 's levens geest
 Dien Gij gesteken hebt
 In mijn gestorven longen,
 Dien zult Gij mij voorgoed
 Niet laten afgedwongen —
 Die 't graf ontrest!

„O, Zomer!” Als een kreet van heimwee en verlangen klinkt het en — hoe weinig bewust genieten wij de schoonheden onzer taal! — hooren we in die sonore o-klanken niet al de volheid van het opperste jaar-getij, het opene en zwaar-bloeiende van den zomer?

Hoezeer meten we — alweer onbewust — al wat ons wedervaart af aan het foutlooze geluk, waarnaar wij allen het verlangen in ons hart dragen! De zomer is ons het hooggetij van het jaar. Hoe zien we den winter? Als het ontbreken en de tegenpool van den zomer, als een ontkenning van *zomers* bloei. Hoe zien wij de lente? Als de belofte, het jubelend praelodium van den zomer. Hoe den herfst? Als het in dralende schoonheid verscheiden van... den zomer. Op elk gebied is ons het hoogste, dat wij op dit gebied kennen, de maatstaf. Hoeveel zegt dat ons! We worden erbij herinnerd aan dien ontroerende regel van Van Alphen: „Kind, tot *geluk* geschapen;” het is ons een prediking van het eenmaal verloren paradijs — mocht het ons ook een prediking zijn van het, eenmaal, zalig her-winnen! Ach, hoe „spreekt het al een tale, dat leeft,” en zou de vrome Luyken het óók niet op déze wijze bedoeld hebben, toen hij zei, dat al het geschapene hem „als een brief was, geschreven door de hand van zijn Schepper?” Ook hij schreef in een gedicht over den zomer, dat aldus eindigt:

O aangename zomertijd,
 Hoe zeer gelukkig zijn de ooren
 Die, 't geen gij van de wortel 2) zeit,
 Opmerkzaam en aandachtig hooren!
 Opdat men zoek' het zalig Dal,
 Waar 't onophoudlijk zoom'ren zal.

— Het is nu de tijd, dat de zware, hoog opgetaste hooiwagens — symbolen van den zomer — over de veldwegen waggelen: de lichte, prikkelende geur vervult de lucht.

Ik kijk, terwijl ik dit zit te schrijven, uit in mijn tuin — daar gloeien de geraniums en de rozen. Het is al rood, de vlaggekleur van den zomer.

Laatst, op een nacht, zat ik óók in den tuin. Het felle rood begon nog maar amper te bloeien, maar dichtbij, vlak naast de plaats, waar ik mijn stoel gezet had, stonden de kleine, witte maand-roosjes; zoo klein als ze waren — vól uit de knoppen gebarsten. Hun

witte bloem-hoofdjes waren duidelijk te zien in het sterrenlicht, dat achter de zwarte blaren der pere-boomen over dit stukje van de wereld zeeg. En dáár — welk een verrassing! — laag boven den horizon, blank en rond uitkijkend over een zwarten dakrand, verrees de maan, groot als een helle verte. Wanneer je in die verte keek was het, alsof je in die eindeloze lichtdiepte kon verdwijnen, alsof het een gat in den zwarten wand van den hemel was....

Toen ik daarna weer naar de aarde keek, duurde het even, vóór ik de kleine, bescheiden, witte maand-roosjes weer in het donker kon onderscheiden. Maar toen zåg ik ze ook, dichtbij en wonderbaar.

Ik zag ze, zooals je ze misschien zien zou, wanneer je als een klein, nietig aardmannetje tusschen ze rond-dwaalde. Ik zag, hoe ze *waren*, hoe ze stil in de beweginglooze zomernachtlucht stonden te bloeien, en hoe dat *zijn*, dat staan en dat bloeien niet iets van-zelfs was, niet een bloot voortduren van een eenmaal aangevangen bestaan, maar een onophoudelijke, voortgezette werkzaamheid, een onpeilbaar wonder, een volgehouden scheppingsdaad, een *onderhouden* Gods. Het was, alsof ik de hand van den Schepper voelde; ik besepte, dat deze kleine bloemen het leven, waaruit zij ademden, niet van zichzelf hadden, maar dat het haar van oogenblik tot oogenblik werd ingeblazen door den oppersten Adem des levens; dat zij het ontleenden van Hem, die de Schepper niet alleen, maar ook de Onderhouder is van alles, wat leven en wezen heeft. Dat zijn oogenblikken, waarop men plotseling beseft, te bidden, en lof te zingen.

Het is waar, deze oogenblikken gaan voorbij, en de wereld wordt weer gewoon voor ons. Ze wordt ons als elken dag, ze verliest voor ons het wonder. Wij denken, dat wij zien, maar een blinddoek is opnieuw dicht over onze oogen gebonden. Doch de herinnering blijft ons bij, en van deze herinnering leeren wij, met eerbied alle leven tegen te treden en, als wij de schoonheid der getijden zien, er aan te denken, „hoe schoon Hij moet zijn, die 't al heeft geschepen.” 1)

En we begrijpen, hoe zoovele stille vromen als Willem Sluyter, Luyken en Gerhard Tersteegen hun rijkste gebedsstonden niet altijd binnen vier muren doorbrachten, maar ook vaak temidden van de zwijgende prediking der schepping Gods. Volgen wij hun gewijde voorbeeld als wij, in de pracht van den zomer, als vogels uitzwermen in de natuur.

De zoete hooigeuren waaien op den zomerwind over de zonnige wegen.

De waterlelies bloeien wit en droomend uit het vredige water op, tusschen hun wonderlijke, mijmerende, ronde bladervloeren.

Onze voeten gaan achteloos door het rijk en veelvuldig bloeiende, nederige gras.

Gras groene kleed van zooveel duizend spruitjes,
 Als een versierd tapijt,
 Zoo schoon doormengd met blommestjes en kruidjes,
 Op 's aardrijks vloer zoo kunstig uitgebreid —
 Had ons gemoed maar ooren:
 Wat zou men wondren hooren
 Van Hem, die 't al zoo wijslijk schikt, en vlijdt... 2)

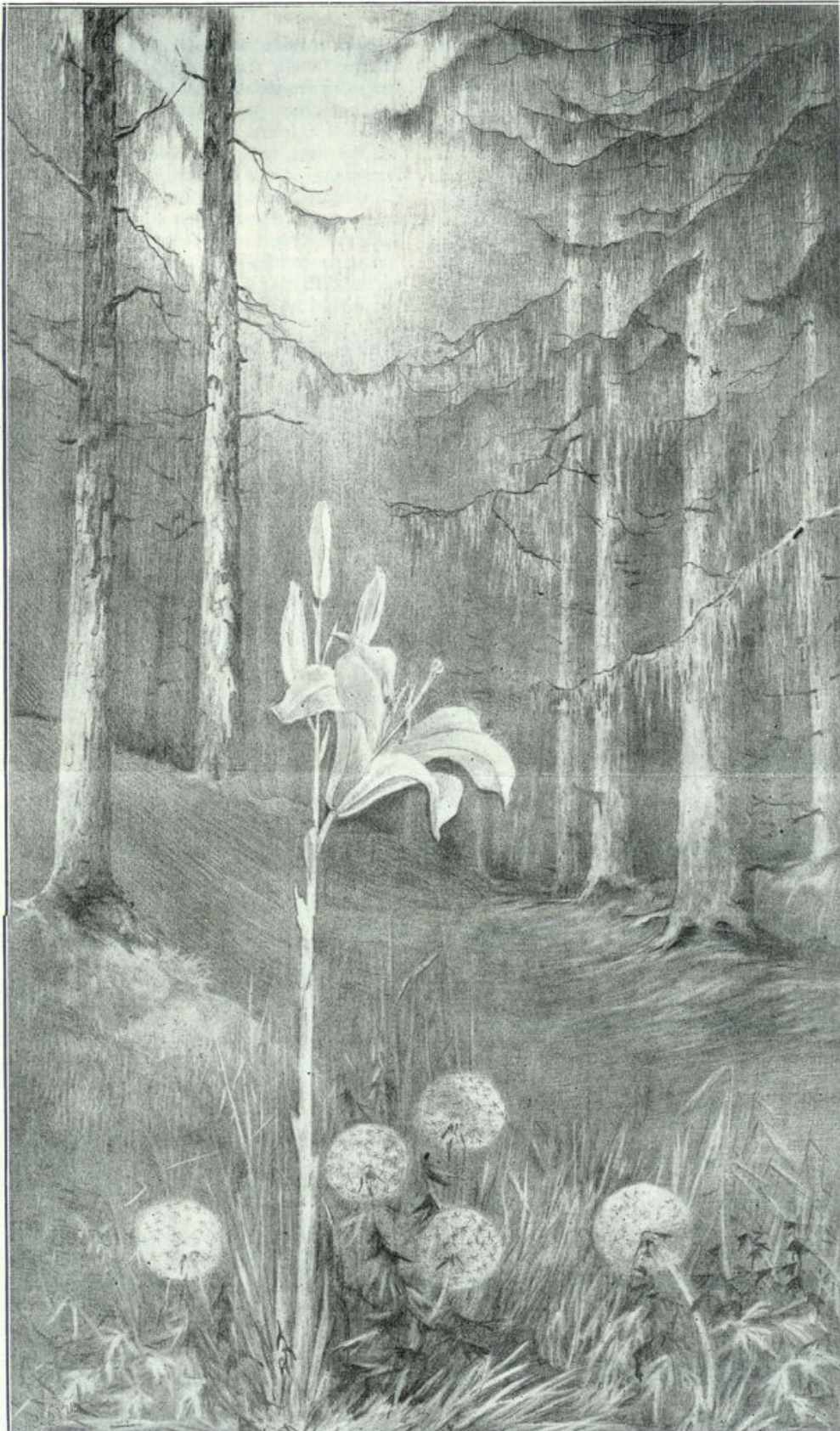
P. VAN RENSSSEN

1) In het gedicht: „Hoe zeere vallen z' af, de zieke zomerblaren...”

2) De wortel, dat is: de oorsprong (van den zomer): God, de Schepper.

1) Geschapen. Een referein van Anna Bijns.

2) Jan Luyken.

Naar een tekening van H. C. Spruit